

Betuwse Monitor Dyslexiezorg 2018

Een overzicht van kentgetallen met betrekking tot de diagnostiek en behandeling van kinderen met Ernstige Enkelvoudige Dyslexie voor de gemeenten: Buren, Culemborg, Geldermalsen, Neder Betuwe, Neerijnen, Tiel

mei 2019

Betuwse Monitor Dyslexiezorg 2018

April 2019

Voorwoord

Voor u ligt de Betuwse monitor dyslexiezorg 2018 van de zes gemeenten in de Betuwe. Het betreft de gemeenten Buren, Culemborg, Geldermalsen, Nederbetuwe, Neerijnen en Tiel. Deze monitor wordt jaarlijks in maart geactualiseerd en geeft een beeld over de gehele keten van dyslexiezorg van het voorgaande jaar. De gegevens voor deze monitor wordt onttrokken uit twee bronnen:

1. Het Betuwse bureau dyslexiezorg. Dit bureau valt onder de stuurgroep dyslexiezorg, waarin de deelnemende gemeenten en de samenwerkingsverbanden passend onderwijs samen optrekken. De stuurgroep heeft tot doel om de kwaliteit van de dyslexiezorg te borgen en te verbeteren. Het bureau ontvang haar gegevens van het primair passend onderwijs en van de door de inkooporganisatie Rivierenland gecontracteerde aanbieders voor dyslexiezorg. Het bureau beschikt over een inhoudsdeskundige beoordelaar die alle aanvragen voor dyslexiezorg toetst op de criteria van de stuurgroep. Ook beschikt de stuurgroep over de informatie uit de onderwijsmonitor van het samenwerkingsverband BePO (het samenwerkingsverband Betuws passend onderwijs) en de regionale dyslexiemonitor die is samengesteld met hulp van het Nederlands Kwaliteitsinstituut Dyslexie NKD.
2. De gezamenlijke, gemeentelijke backoffice van de zes gemeenten

De monitor is de basis voor het regionale dyslexiezorgbeleid en is opgebouwd uit vier aandachtsgebieden:

1: Informatie over het gebruik ; de aantallen ten opzichte van de norm	2: Informatie over kwaliteit ; de prestaties van het onderwijs en de zorg
3: Informatie over het proces ; wacht- en doorlooptijden	4: Informatie over de financiën ; kosten totaal en per zorgtraject

De informatie wordt aangeboden in de vorm van vraag & antwoord en waar mogelijk wordt het antwoord ondersteund met grafieken en afbeeldingen. Deze vorm beoogt snel en over het gehele spectrum inzicht te geven en biedt naar mening van de stuurgroep voldoende houvast voor het toetsen en ontwikkelen van beleid.

Voor meer informatie over deze monitor, of voor verdiepende vragen, kunt u contact opnemen met de voorzitter van de stuurgroep dhr. J. Theeven, directeur samenwerkingsverband BePO.

Disclaimer:

De stuurgroep dyslexie behoudt zich het recht voor om (achteraf) wijzigingen door te voeren in deze monitor. De monitor is een dynamisch instrument en zoveel mogelijk gebaseerd op de gerealiseerde data binnen het kalenderjaar. Echter: het laagste aggregatieniveau is de individuele leerling en incidenteel zijn gegevens in maart 2019 van het jaar T-1 nog niet beschikbaar omdat deze zorgtrajecten nog niet zijn afgerond. In die gevallen zijn ten behoeve van de monitor aannames gedaan die zullen worden gecorrigeerd zodra de definitieve data beschikbaar zijn.

Betuwse Monitor Dyslexiezorg 2018

April 2019

Samenvatting, conclusies en aanbevelingen

Resultaten

1. Er is vanaf de transitie in 2015 een lichte maar gestage toename van het aantal kinderen dat vanuit het onderwijs naar dyslexiezorg wordt verwezen. Opvallend is de groei 2018 t.o.v. 2017 (20%). Het vermoeden is dat deze groei wordt veroorzaakt door enerzijds het wegnemen van administratieve hobbels in de verwijzing voor scholen en ouders en anderzijds door het verbeteren van de signalering van dyslexie binnen het onderwijs.
2. Hoewel meer kinderen dan volgens de Landelijke norm¹ (+31%) en het Landelijk gemiddelde² (+6%) in 2018 zijn aangemeld, leidt dit niet tot meer kinderen met de diagnose EED. Waarschijnlijk wordt deze correctie van aantallen veroorzaakt door een toename van de kwaliteit van de diagnostiek bij de aanbieders.
3. De kosten voor dyslexiezorg voor de individuele gemeenten zijn in 2018 met gemiddeld 18% gestegen t.o.v. 2017. Wel moet worden opgemerkt dat niet alle gemeenten hiervoor in 2017 betrouwbare gegevens over hebben aangeleverd. De verwachting is dat kostenvergelijking in komende jaren verbetert door ingrijpende verbeteringen van de gemeentelijke registratie.

Conclusies

1. Prestaties van de individuele schakels van de keten kunnen nog verder verbeteren. Vooral ten aanzien van ondersteuningsniveau 3 is verbetering gewenst.
2. De verschillen in aanpak en resultaten tussen scholen zijn groot. Dit is ongeacht de grootte van de school.
3. Het ontbreekt vooralsnog aan inzicht in de (kosten)effectiviteit van de geleverde specialistische zorg.
4. De registratie van proces en kosten bij gemeenten is vatbaar voor verbetering.

Aanbevelingen voor de toekomst

- Verdiep het inzicht in de individuele prestaties van scholen mbt het lees- en spellingonderwijs en koppel dit inzicht aan de zorguitkomsten zodat de totale ketenprestatie rond dyslexie verbetert.
- Blijf investeren in preventieve maatregelen zodat onnodige verwijzingen vanuit het onderwijs naar zorg zoveel mogelijk worden voorkomen.
- Maak in een volgende monitor inzichtelijk wat de outcome is van dyslexiezorg binnen de regio. Maak hierbij gebruik van de landelijke outcomeparameterset van het NJi voor kinder- en jeugd GGZ.

---

¹ Blomert e.a. 2008; Landelijke prevalentiestudie dyslexie in opdracht van ministerie van VWS

² Reij, RID analyse op de verzamelde regionale monitors 2014-2018

Betuwse Monitor Dyslexiezorg 2018

April 2019

1: Vragen Gebruik

- *Hoe verhoudt het aantal nieuwe aanvragen naar dyslexiezorg zich t.o.v. eerdere jaren en de statistische, Landelijke norm en het Landelijk gemiddelde?*
- *Wat was de instroom naar de zorg per gemeente in 2016, 2017 en 2018?*
- *Hoe is het verloop van aanmeldingen, diagnostiektrajecten en behandeltrajecten over 2018 t.o.v. de norm en het landelijk gemiddeld?*
- *Hoe presteert de diagnostiek van de zorgaanbieder in het selecteren van de groep kinderen met EED?*
- *Hoe is de verdeling onder de zorgaanbieders in de regio?*

2: Vragen Kwaliteit

- *Hoe is het verwijsgedrag van scholen t.o.v. de norm?*
- *Wat is de uitkomst van de diagnostiek en hoe verhoudt zich dat tot de norm?*

3: Vragen Proces

- *Wat zijn de doorlooptijden voor beoordeling van de aanvragen en het afgeven van beschikkingen door gemeenten?*
- *Wat is de leeftijd van de kinderen bij verwijzing?*

4: Vragen Financiën

- *Wat kost u als gemeente de dyslexiezorg per jaar?*
- *Hoe ziet het vergelijk tussen gemeenten er uit middels een factor?*

Betuwse Monitor Dyslexiezorg 2018

April 2019

1: Gebruik

Hoe verhoudt het aantal nieuwe aanvragen naar dyslexiezorg zich t.o.v. eerdere jaren en de statistische, Landelijke norm en het Landelijk gemiddelde?

Volgens een vooraf gestelde Landelijke NORM, zou bij een optimaal functionerend onderwijssysteem maximaal 7% van het aantal leerlingen in groep 4, gedurende hun verblijf op de basisschool, moeten worden doorverwezen naar dyslexiezorg. Dat optimum niveau wordt gemiddeld genomen in Nederland nog niet gehaald. Landelijk zijn er hierdoor 24% meer kinderen verwezen dan de statistische NORM. Het aantal verwijzingen ligt dus boven de NORM en boven het Landelijk gemiddelde.

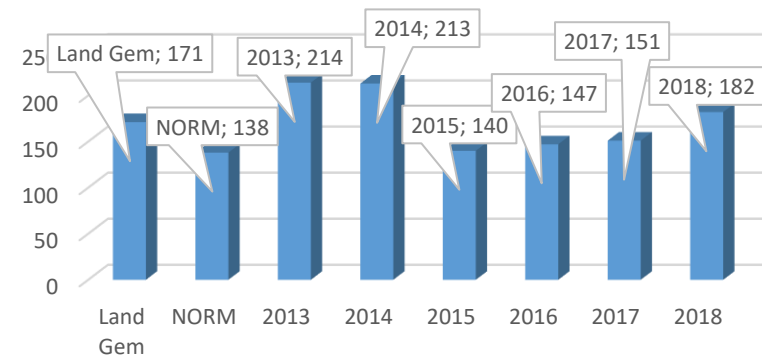
Wat was de instroom naar de zorg per gemeente in 2016, 2017 en 2018?

Op Neerijnen na is er in elke gemeente sprake van een toename van het aantal kinderen dat doorstroomt naar diagnostiek als eerste stap in het zorgtraject. Deze toename is in Buren het grootst.

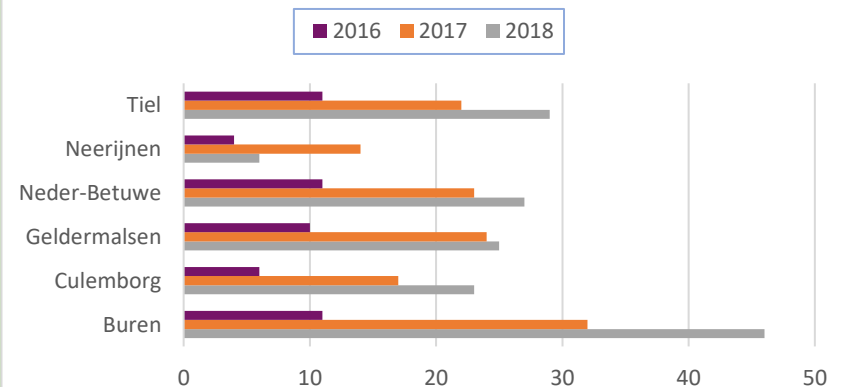
Mogelijke verklaring voor deze toename zijn: Betere signalering van leesproblemen op de scholen.

- Betere kwaliteit van de aanvragen waardoor meer kinderen in aanmerking komen voor vergoede diagnostiek.
- Verbeterde toegankelijkheid van specialistische zorg waardoor er een aanzuigende werking ontstaat.

Verloop aanmeldingen per jaar

overzicht toegekende beschikkingen diagnostiek per gemeente

Betuwse Monitor Dyslexiezorg 2018

April 2019

Hoe is het verloop van aanmeldingen, diagnostiektrajecten en behandeltrajecten over 2018 t.o.v. de norm en het landelijk gemiddeld?

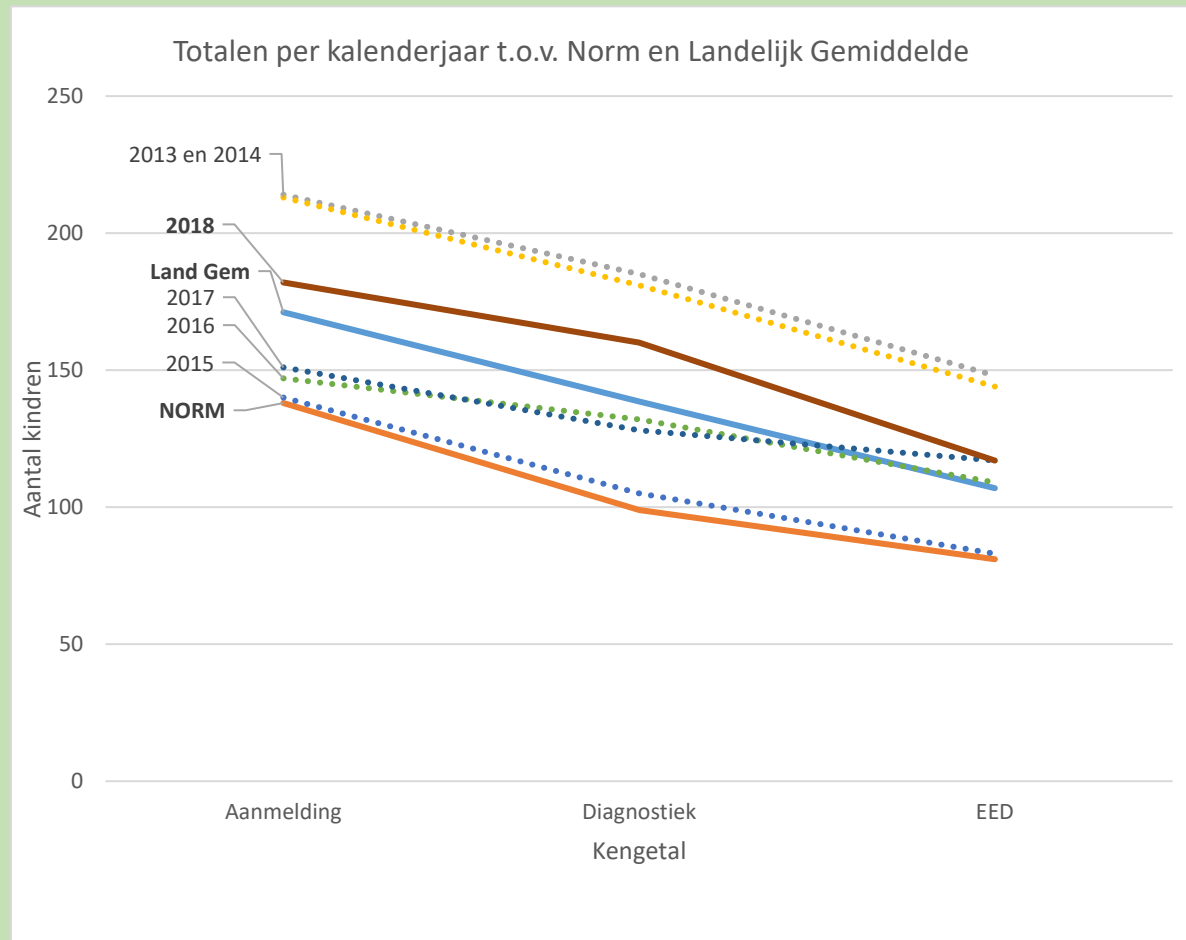
In 2018 zijn voor alle Betuwse gemeenten opgeteld er 182 kinderen aangemeld vanuit het onderwijs voor dyslexiezorg. Dit is een stijging van 20 kinderen t.o.v. 2017. De meest waarschijnlijke verklaringen voor de toename zijn:

- Verbeterde opsporing van leesproblemen en dyslexie binnen het onderwijs bij een groot deel van de scholen.
- Inhalen van achterstanden bij scholen die de opsporing van lees- en spellingproblemen nu beter op orde hebben.
- Afname van administratieve hobbels om aan te melden waardoor hier eerder gebruik van wordt gemaakt.

Hoe presteert de diagnostiek van de zorgaanbieder in het selecteren van de groep kinderen met EED?

Ondanks de stijging van het aantal kinderen dat is verwezen in 2018, zijn er evenveel kinderen gediagnosticeerd met EED als in 2017. Mogelijke verklaringen zijn:

- Verbeterd selectief vermogen van de diagnostiek
- Natuurlijk correctie doordat door de toename van het aantal verwijzingen, er ook een toename is van het aantal fout positieve verwijzingen. Door de duidelijke instructie over welke eisen er aan een aanmelding worden gesteld, is het percentage aanmeldingen met een correct schooldossier toegenomen.

Betuwse Monitor Dyslexiezorg 2018

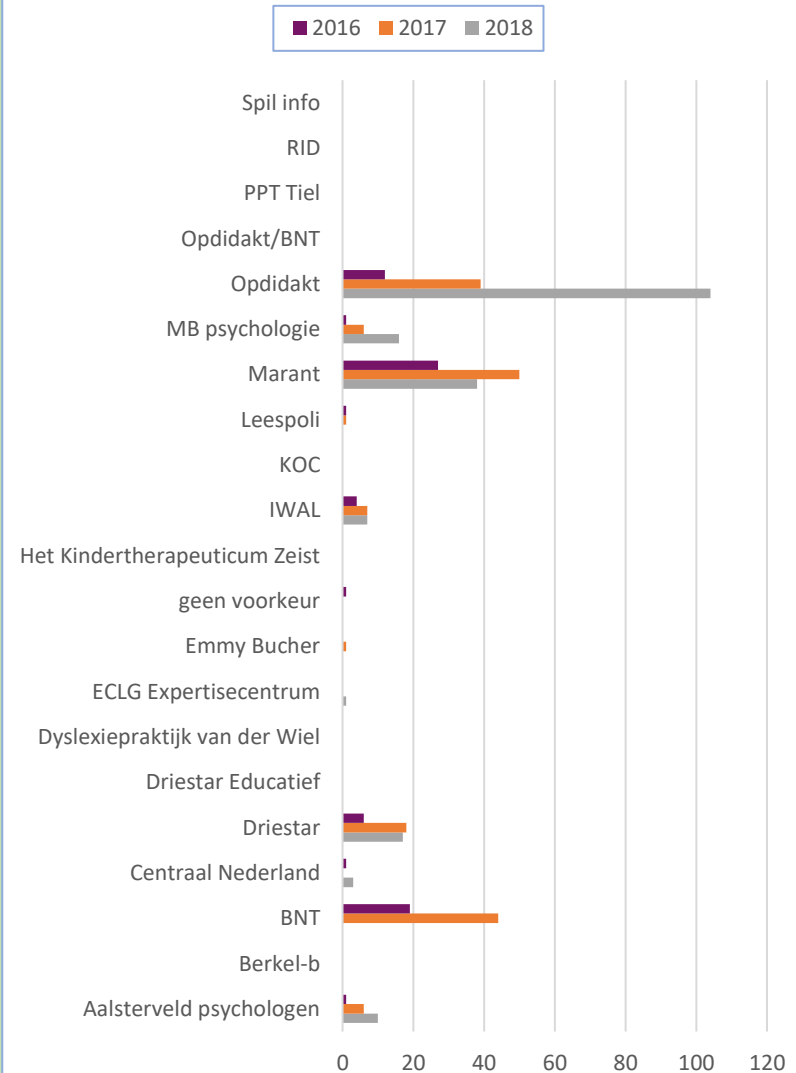
April 2019

Hoe is de verdeling onder de zorgaanbieders in de regio?

Niet alle aanbieders die zijn gecontracteerd door de regio Rivierenland, verlenen ook zorg in de Betuwse gemeenten. Opvallend is het groeiende marktaandeel van aanbieder Opdidakt. Deze groei is waarschijnlijk te verklaren door de fusie met BNT consult. Het is aannemelijk dat een deel van de aanvragen voor BNT consult via Opdidakt worden geregistreerd. Verder is op te merken dat RID en IWAL in 2018 zijn samengegaan. Deze fusie resulteert in een relatieve onderwaardering van het RID aandeel.

Vanuit het bureau is aangegeven dat ouders in samenspraak met de school voor een voorkeursaanbieder kiezen. In alle gevallen stoomt een kind vervolgens naar deze aanbieder door voor diagnostiek en eventueel behandeling.

overzicht 1e zorgaanbieders per jaar

2: Kwaliteit

Hoe is het verwijsgedrag van scholen t.o.v. de norm?

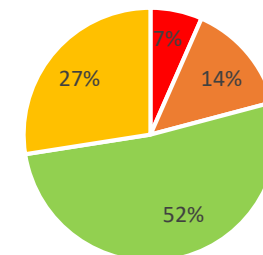
Door het aantal verwijzingen per school te vergelijken met een normwaarde, is er inzicht of de betreffende scholen meer of minder verwijzen dan je op basis van het aantal leerlingen zou verwachten. In alle gemeenten tezamen verwijst 7% van de scholen 3 keer meer dan de normwaarde. 14% van de scholen verwijst tussen de 2 en 3 keer meer dan de normwaarde. Deze prestatie is verbeterd t.o.v. eerdere jaren. Het aantal veel verwijzende scholen is afgenomen met 17%.

27% van de scholen verwijst relatief weinig. Minder dan de helft van de normwaarde. Uit diepere analyse blijkt dat dit voornamelijk kleinere scholen betreft waardoor deze afwijking voor een groot deel is te verklaren.

Wat is de uitkomst van de diagnostiek en hoe verhoudt zich dat tot de norm?

Diagnostiek heeft tot doel om onderbouwd onderscheid te maken tussen lees- en spellingproblemen die worden veroorzaakt door EED en problemen die hun oorzaak vinden in andere oorzaak. Derhalve moet er statistisch gezien uitval zijn na diagnostiek. De norm voor uitval door alternatieve verklaringen is 18%. Deze norm wordt om en nabij gehaald door alle gemeenten behalve door Neerijnen. Hoewel het een kleine groep betreft, kan de 0% in Neerijnen uitval niet worden verklaard door toeval.

Verwijsgedrag scholen gemiddeld 2017 - 2018

■ > factor 3 ■ >2 en <3 ■ >0,5 en <2 ■ < 0,5

overzicht uitkomst diagnostiek per gemeente

	jaar														
	2016					2017					2018				
	EED	dyslexie, geen EED	meervoudige problematiek	overig	TOTAAL	EED	dyslexie, geen EED	meervoudige problematiek	overig	TOTAAL	EED	dyslexie, geen EED	meervoudige problematiek	overig	TOTAAL
Buren	4	1	0	0	5	25	2	0	1	28	29	7	1	3	40
<i>in % van totaal gemeente</i>	80%	20%	0%	0%	100%	89%	7%	0%	4%	100%	73%	18%	3%	8%	100%
Culemborg	4	1	0	0	5	11	4	0	1	16	15	1	0	1	17
<i>in % van totaal gemeente</i>	80%	20%	0%	0%	100%	69%	25%	0%	6%	100%	88%	6%	0%	6%	100%
Geldermalsen	8	0	0	0	8	21	0	0	0	21	20	2	0	0	22
<i>in % van totaal gemeente</i>	100%	0%	0%	0%	100%	100%	0%	0%	0%	100%	91%	9%	0%	0%	100%
Neder-Betuwe	2	2	0	1	5	22	3	0	1	26	32	7	0	1	40
<i>in % van totaal gemeente</i>	40%	40%	0%	20%	100%	85%	12%	0%	4%	100%	80%	18%	0%	3%	100%
Neerijnen	1	0	0	0	1	15	1	0	0	16	6	0	0	0	6
<i>in % van totaal gemeente</i>	100%	0%	0%	0%	100%	94%	6%	0%	0%	100%	100%	0%	0%	0%	100%
Tiel	7	0	0	1	8	20	4	0	1	25	18	2	0	2	22
<i>in % van totaal gemeente</i>	88%	0%	0%	13%	100%	80%	16%	0%	4%	100%	82%	9%	0%	9%	100%
Totaal	26	4	0	2	32	114	14	0	4	132	120	19	1	7	147
<i>in % van totaal gemeente</i>	81%	13%	0%	6%	100%	86%	11%	0%	3%	100%	82%	13%	1%	5%	100%

* op basis van jaar van uitvoering diagnostiek

3: Proces

Wat zijn de doorlooptijden voor beoordeling van de aanvragen en het afgeven van beschikkingen door gemeenten?

Het is van belang dat de administratieve handeling bij de gemeenten de wachttijd niet onnodig verlengt. De afgesproken maximum termijn bedraagt 14 dagen. In 2018 wordt dit voor de beoordeling met een factor 2 overschreden. Mogelijke oorzaken zijn:

- de beperkte beschikbaarheid van de onafhankelijk deskundige
- vertragingen die ontstaan door het wachten op een volledig dossier
- vertraging die ontstaat doordat voor een goede beoordeling contact moet worden opgenomen met de school/leerkracht/IB-er.
- vertragingen die ontstaan door second opinions

doorlooptijden per jaar		
	2017	2018
	in werkdagen	in werkdagen
beoordeling aanvraag	14,7	29,1
gemeente bij beschikking diagnostiek	11,6	12,1
wachttijd diagnostiek	39,8	27,4
wachttijd beschikking (door gemeente) en uitgevoerde diagnostiek	45,0	45,0

De termijnen voor het afgeven van een beschikking door gemeenten worden gemiddeld genomen gehaald en zijn over de jaren heen stabiel.

Wat is de leeftijd van de kinderen bij verwijzing?

Het is van belang dat de kinderen met EED niet te vroeg, maar ook niet te laat worden gevonden. Bij te vroege signalering is er nog onvoldoende onderwijs gegeven. Standaardregel is dat de school de gelegenheid moet hebben gehad om minimaal 1 jaar leesonderwijs te geven. Bij te late signalering is de achterstand vaak onnodig groot. De optimale leeftijd is rond de 9 jaar. Bij de Betuwse gemeenten is dit 9,3 en stabiel.

leeftijd bij start dossier (per jaar)			
	jaar		
	2016	2017	2018
	jaar	aantal	aantal
man	9,8	9,3	9,3
vrouw	9,3	9,2	9,2
Totaal	9,6	9,3	9,3

* leeftijd bij dossier compleet

4: Financiën

Wat zijn de kosten die per gemeente worden gemaakt voor EED-zorg krachtens de jeugdwet?

De gemeente betaalt krachtens de Jeugdwet de kosten voor de diagnostiek en behandeling van EED bij kinderen tussen de 7 en 13 jaar. Diagnostiek wordt bijna altijd in hetzelfde kalenderjaar afgerond en dus kunnen de kosten worden berekend door het aantal beschikkingen diagnostiek te vermenigvuldigen met de uurprijs van de uren die aan diagnostiek zijn besteed. Gemiddeld genomen duurt een diagnostiektraject 12 uren, inclusief de tijd die nodig is voor verslaglegging en overleg met school en ouders.

Voor behandeling geldt dat deze bijna altijd de jaargrens overschrijdt. Gemiddeld duurt een behandeltraject 16 maanden. Voor het berekenen van de kosten moeten dus alleen het aantal uren zorg die zijn gegeven in het betreffende jaar worden vermenigvuldigd met het uurtarief. Het betreft dus ook altijd uren van kinderen die in voorgaande kalenderjaren met behandeling zijn gestart. Een behandeling bestaat gemiddeld uit 54 behandelingen.

Noot: veld is leeg als data niet beschikbaar is

Hoe verhouden deze kosten zich op het aantal kinderen binnen de doelgroep per gemeente?

Om de kosten per gemeente onderling te kunnen vergelijken moet er een factor worden berekend. In deze monitor is er voor gekozen om deze factor te berekenen door de totale kosten te delen op het aantal kinderen binnen de doelgroep per gemeente. Hieruit kan vervolgens geen waardeoordeel worden gevormd: hoge of lage kosten per kind zijn op zichzelf geen betrouwbare indicator voor de doeltreffendheid en efficiëntie van de opsporing van EED op de basisschool. De norm voor deze factor bij een optimaal functionerende onderwijs-zorgketen is 41,2 met een standaarddeviatie van 3,1. Vergelijk met de norm leert ons dat de kosten per kind in de gemeente West-Betuwe relatief aan de hoge kant zijn.

Jaarlijkse kosten dyslexiezorg Betuwse gemeenten 2018

	Diagnostiek	Behandeling	Totaal
Buren	-----	-----	-----
Culemborg	€ 14.212	€ 62.438	€ 76.650
Lingewaal (West Betuwe)	€ 11.557	€ 48.486	€ 60.043
Neerijnen (West Betuwe)	€ 8.117	€ 53.687	€ 61.803
Geldermalsen (West Betuwe)	€ 23.336	€ 82.167	€ 105.503
Neder-Betuwe	€ 26.047	€ 99.836	€ 125.883
Tiel	€ 22.491	€ 100.518	€ 123.009
Totaal			€ 552.891

Factor jaarlijkse kosten dyslexiezorg per kind binnen de de doelgroep per gemeente 2018

	Kosten	Aantal kinderen PO	Factor
Buren	-----	1962	-----
Culemborg	€ 76.650	2525	30
Lingewaal (West Betuwe)	€ 60.043	841	71
Neerijnen (West Betuwe)	€ 61.803	1086	57
Geldermalsen (West Betuwe)	€ 105.503	2582	41
Neder-Betuwe	€ 125.883	2685	47
Tiel	€ 123.009	3515	35
Norm			41